

Bart De Moor

Palliatieve zorg is van iedereen

... ook bij nierfalen

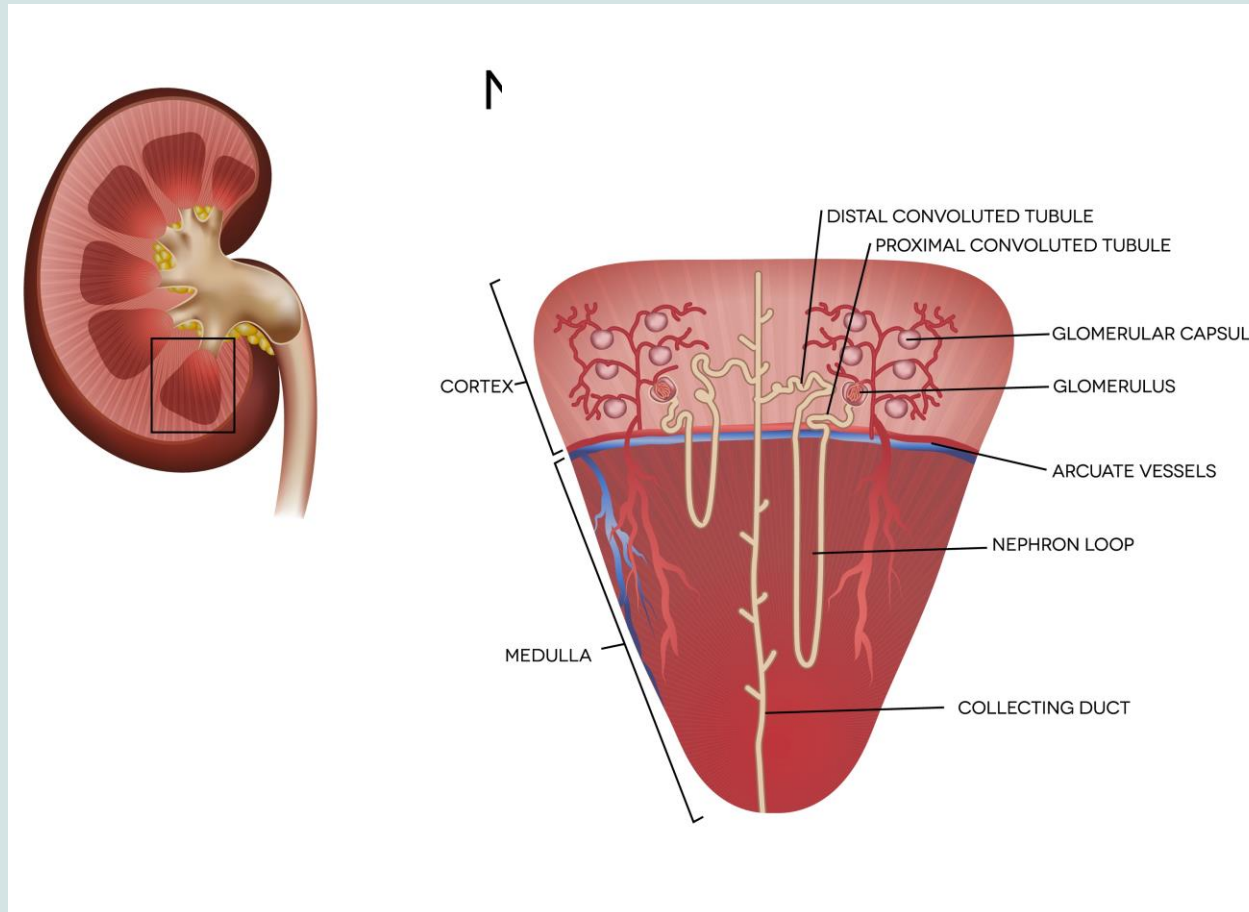

Onderwerpen

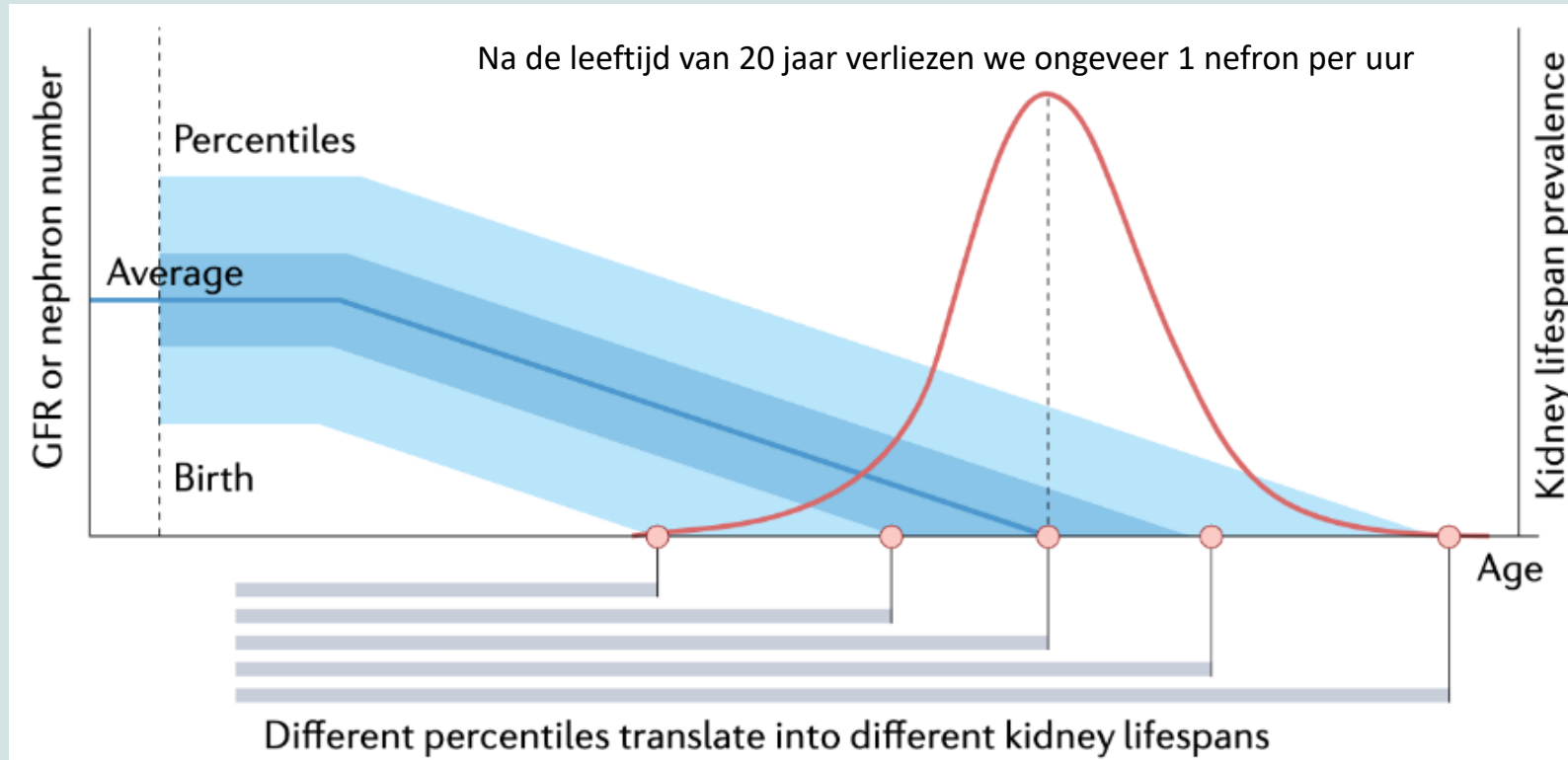
1. Nierziekten: wat meer uitleg
2. Hoe pakken we een nierziekte aan
 1. Curatief
 2. Preservatief
 3. Transplantatie, dialyse of conservatief
3. Plaats van palliatieve concepten in dit proces

Nierfunctie = symfonie van 2 miljoen nefronen

Belang van 'nefronen kapitaal'

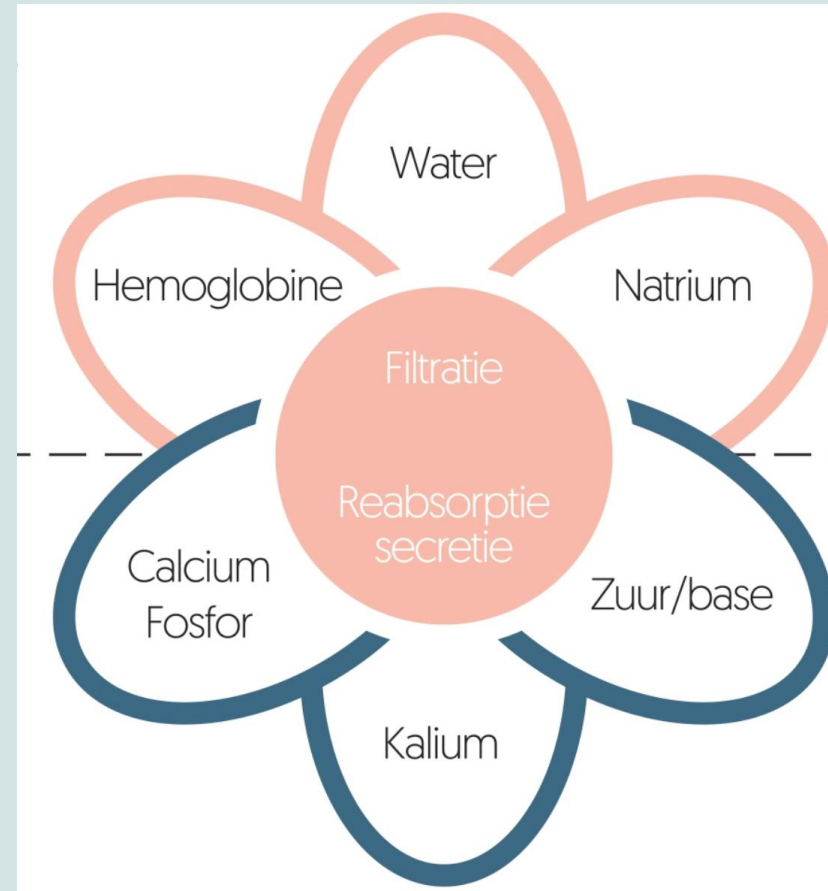
Luyckx, V. A. *et al.* Nephron overload as a therapeutic target to maximize kidney lifespan. *Nat Rev Nephrol* 1–13 (2021)

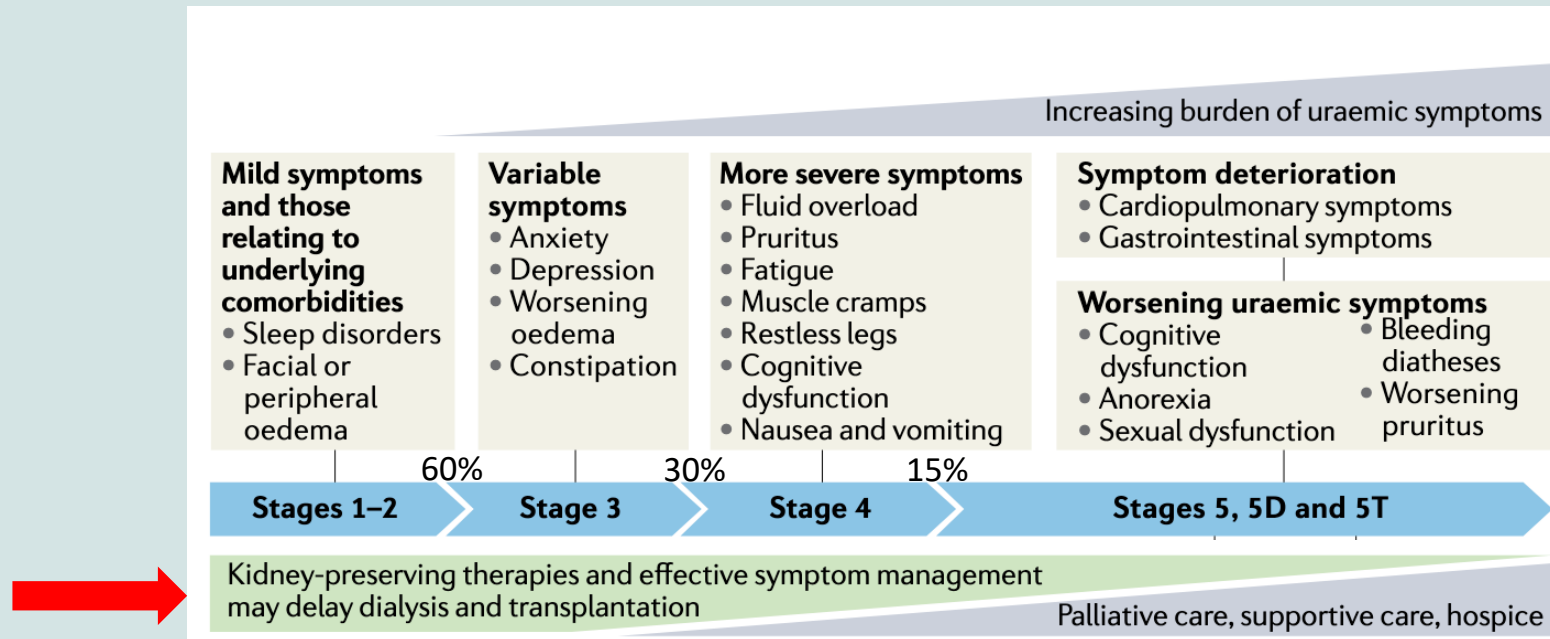
OP = OP (cfr olifantengebitt)

De nieren leiden in stilte

De nieren lijden in stilte

Kalantar-Zadeh, K. *et al.*

Patient-centred approaches for the management of unpleasant symptoms in kidney disease.

Nat Rev Nephrol **18**, 185–198 (2022)

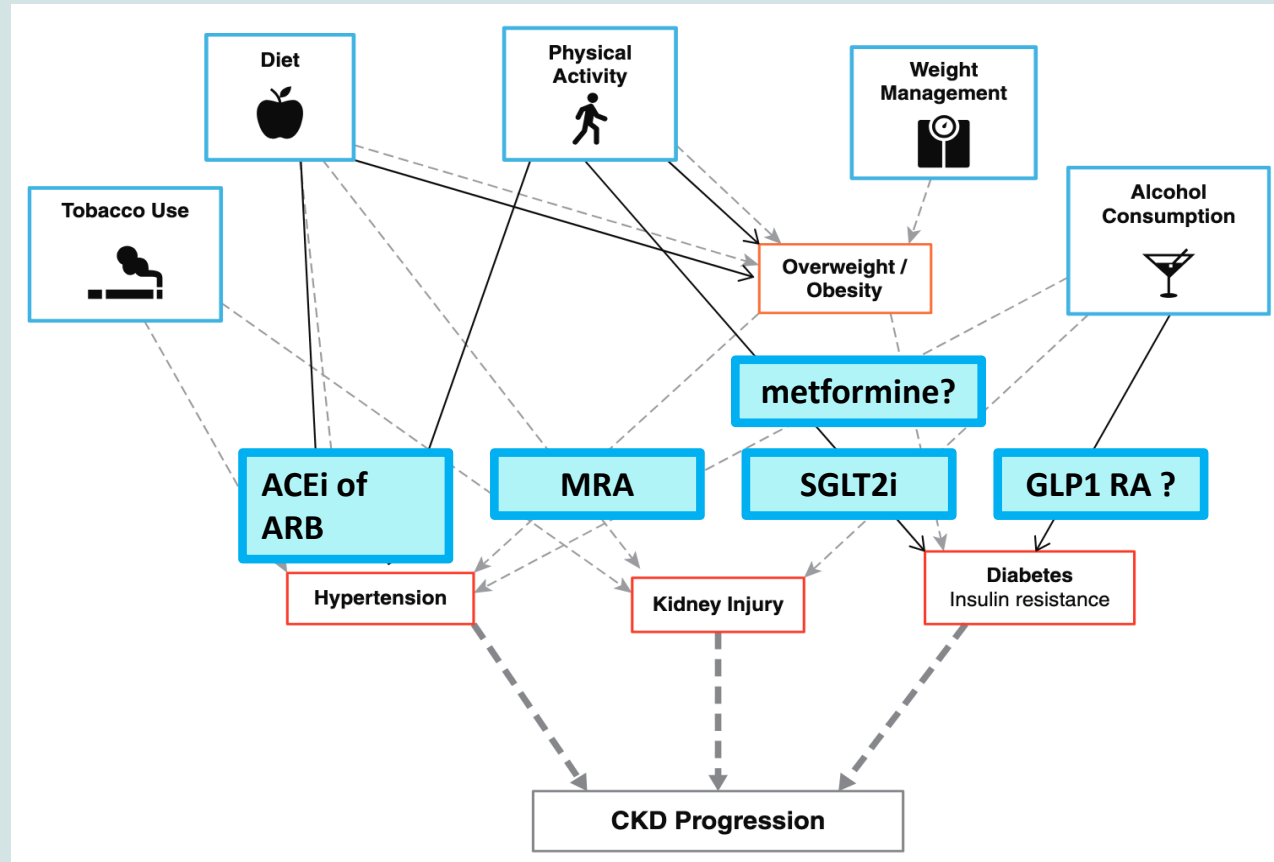

Onderwerpen

1. Nierziekten: wat meer uitleg
2. Hoe pakken we een nierziekte aan
 1. Curatief
 2. Preservatief
 3. Transplantatie, dialyse of conservatief
3. Plaats van palliatieve concepten in dit proces

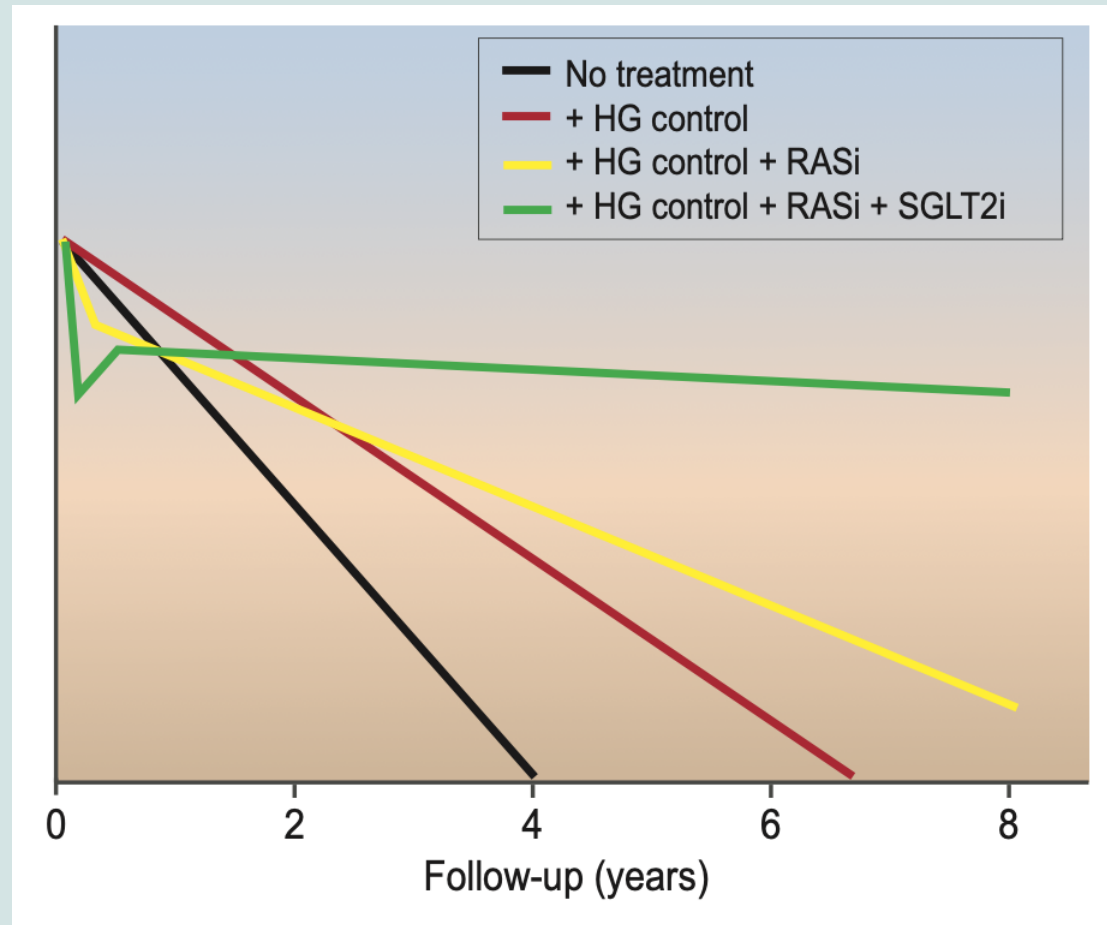
Hoe de levensduur van de nefronen verlengen?

Schrauben, S. J., Apple, B. J. & Chang, A. R.
Modifiable Lifestyle Behaviors and CKD Progression:
A Narrative Review.
Kidney360 3, 752–778 (2022)

Combinatie therapie: uitstellen van ESKD*

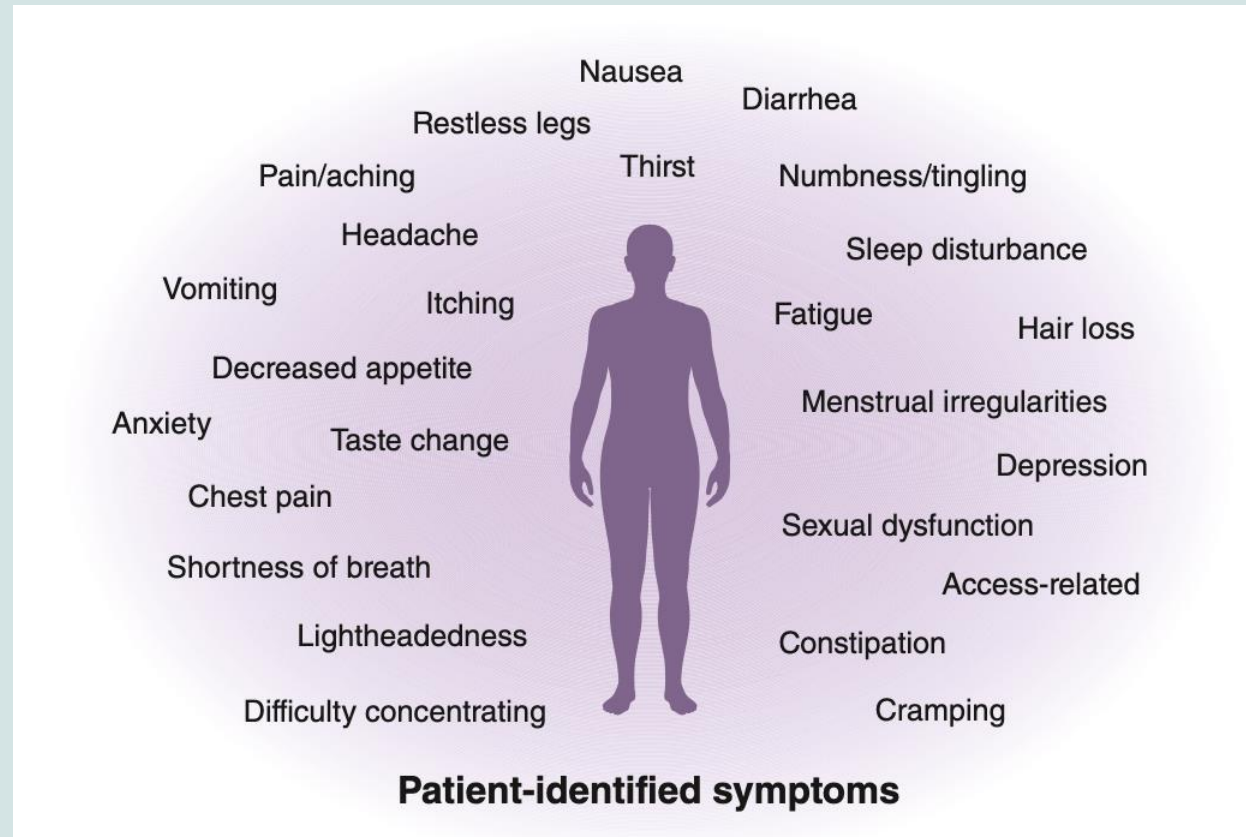

Gómez, L. A., Lei, Y., Devarapu, S. K. & Anders, H.-J. The diabetes pandemic suggests unmet needs for 'CKD with diabetes' in addition to 'diabetic nephropathy'—implications for pre-clinical research and drug testing. *Nephrol Dial Transpl* 33, 1292–1304 (2017)

* ESKD = End Stage Kidney Disease

ESKD: belastende symptomatologie

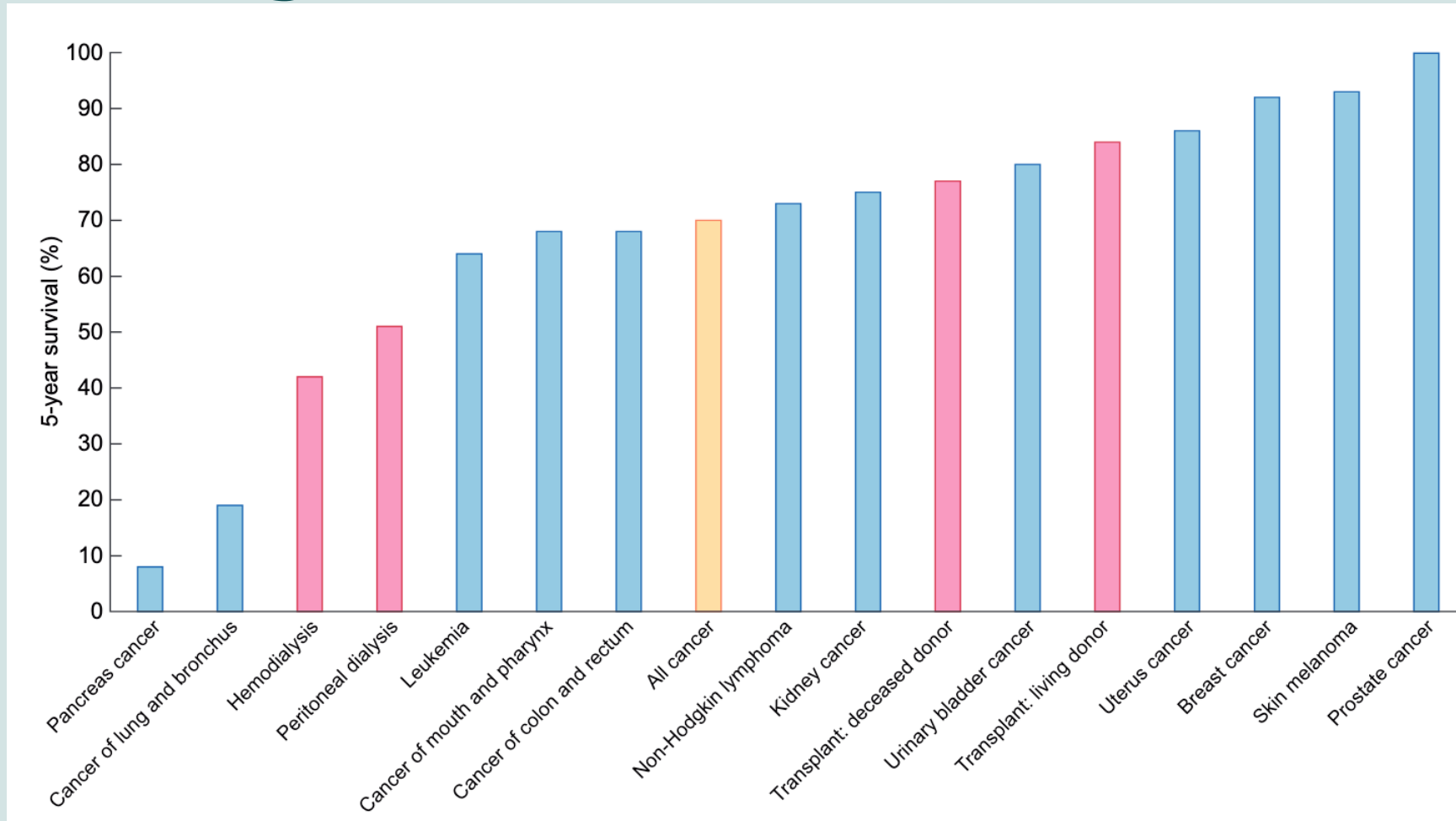

Mehrotra, R. *et al.* Managing the Symptom Burden Associated with Maintenance Dialysis: Conclusions from a Kidney Disease: Improving Global Outcomes (KDIGO) Controversies Conference. *Kidney Int.* (2023)

* ESKD = End Stage Kidney Disease

ESKD: hoge mortaliteit

Vanholder, R. *et al.* Fighting the unbearable lightness of neglecting kidney health: the decade of the kidney*. *Clin Kidney J* **14**, 1719–1730 (2021)

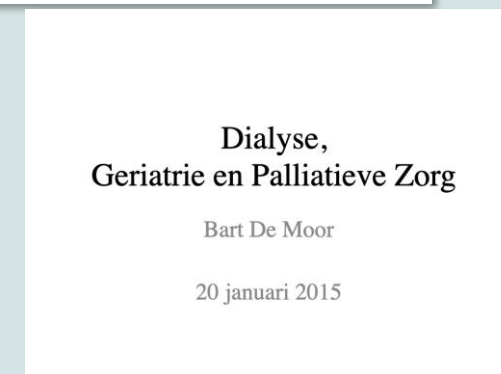

Onderwerpen

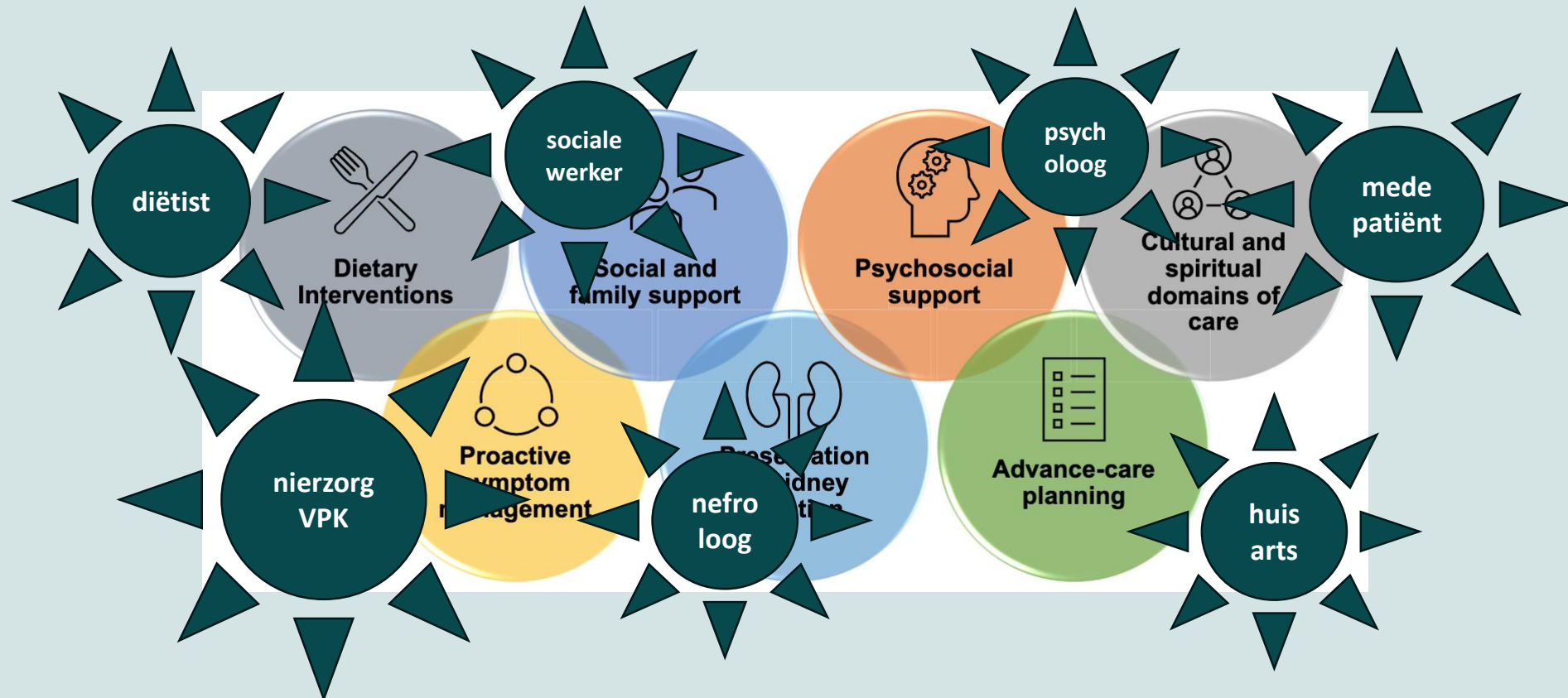
1. Nierziekten: wat meer uitleg
2. Hoe pakken we een nierziekte aan
 1. Curatief
 2. Preservatief
 3. Transplantatie, dialyse of conservatief
3. Plaats van palliatieve concepten in dit proces

Niercentrum Hasselt en palliatie: lange historie

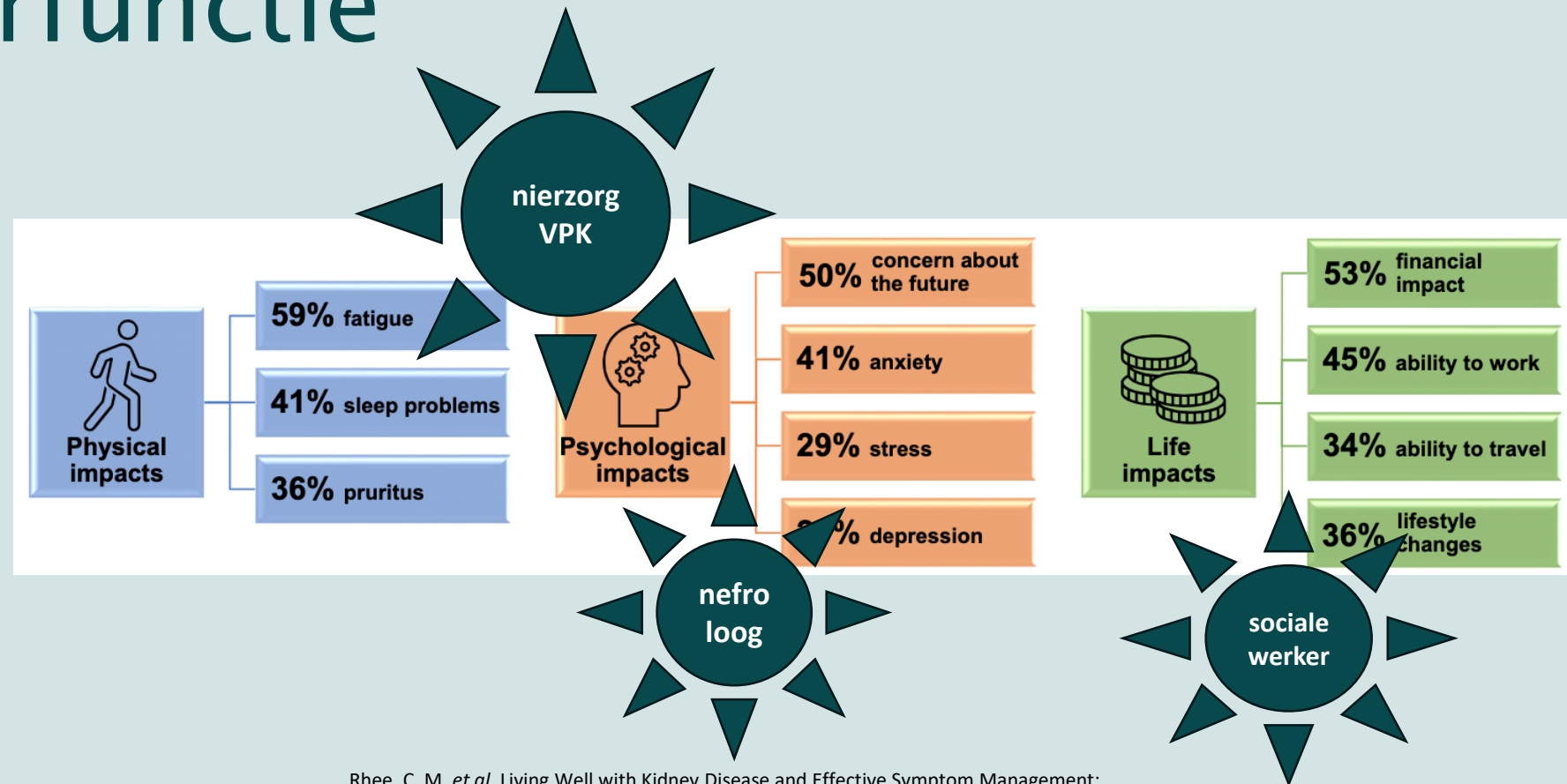
Multimodale zorg bij de nierzieke (= nierzorg)

Rhee, C. M. *et al.* Living Well with Kidney Disease and Effective Symptom Management: Consensus Conference Proceedings. *Kidney Int Reports* 7, 1951–1963 (2022)

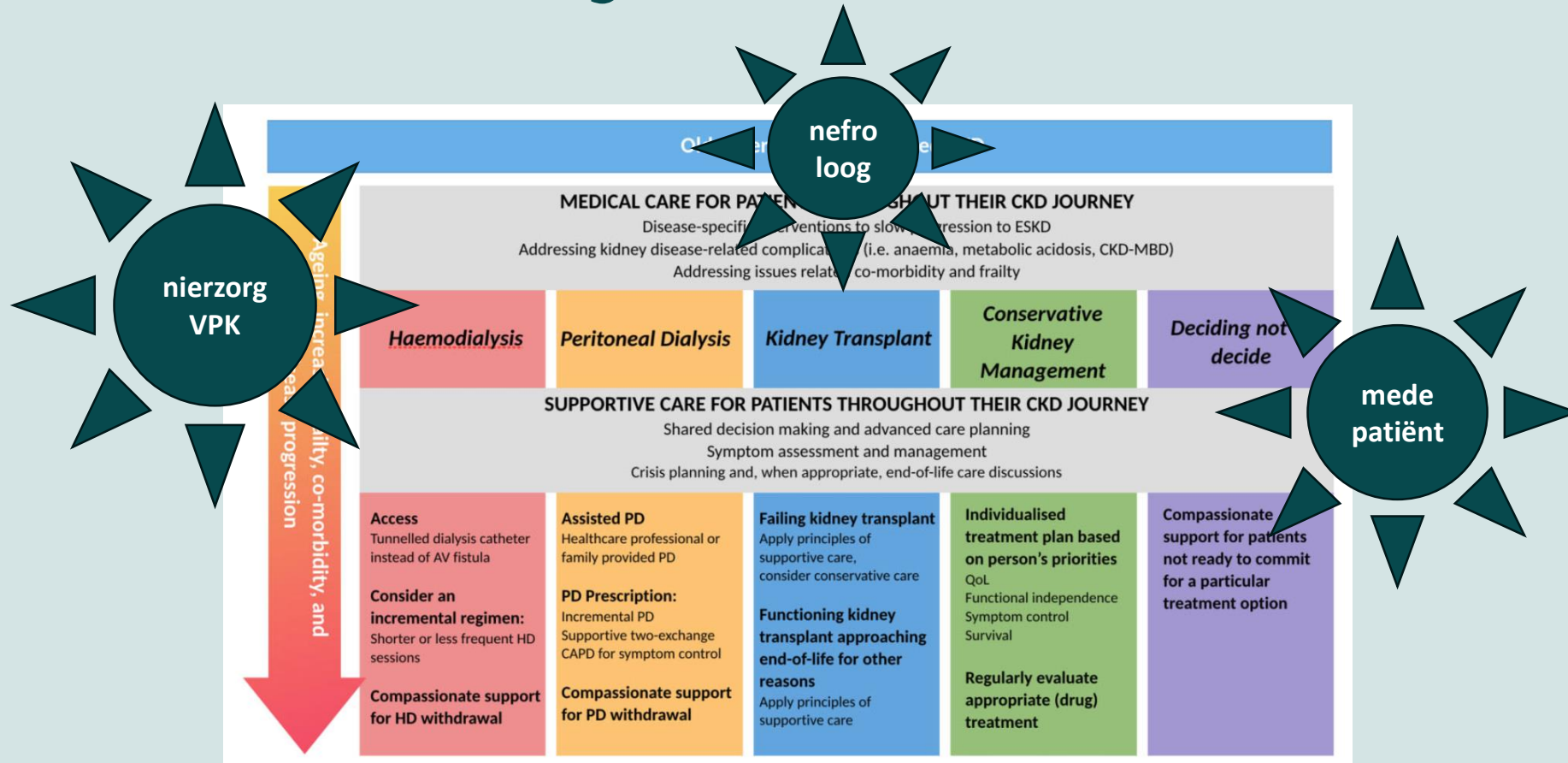
Symptomatologie bij vergelijkende nierfunctie

Rhee, C. M. *et al.* Living Well with Kidney Disease and Effective Symptom Management: Consensus Conference Proceedings. *Kidney Int Reports* 7, 1951–1963 (2022)

Keuzestress bij bereiken van ESKD

FitzGerald, T. J., Joosten, H., Buren, M. van, Vinen, K. & Brown, E. A. A review of supportive care for older people with advanced chronic kidney disease. *Clin. Kidney J.* **16**, 635–646 (2022)

ESKD is (onder meer) een ouderdomsziekte

DIALOGICA

De 'DIALysis or not: Outcomes in older kidney patients with Gerlatric Assessment' (DIALOGICA) zorgevaluatie vergelijkt de kwaliteit van leven van ouderen van 70 jaar of ouder die kiezen voor dialysebehandeling of conservatieve therapie.

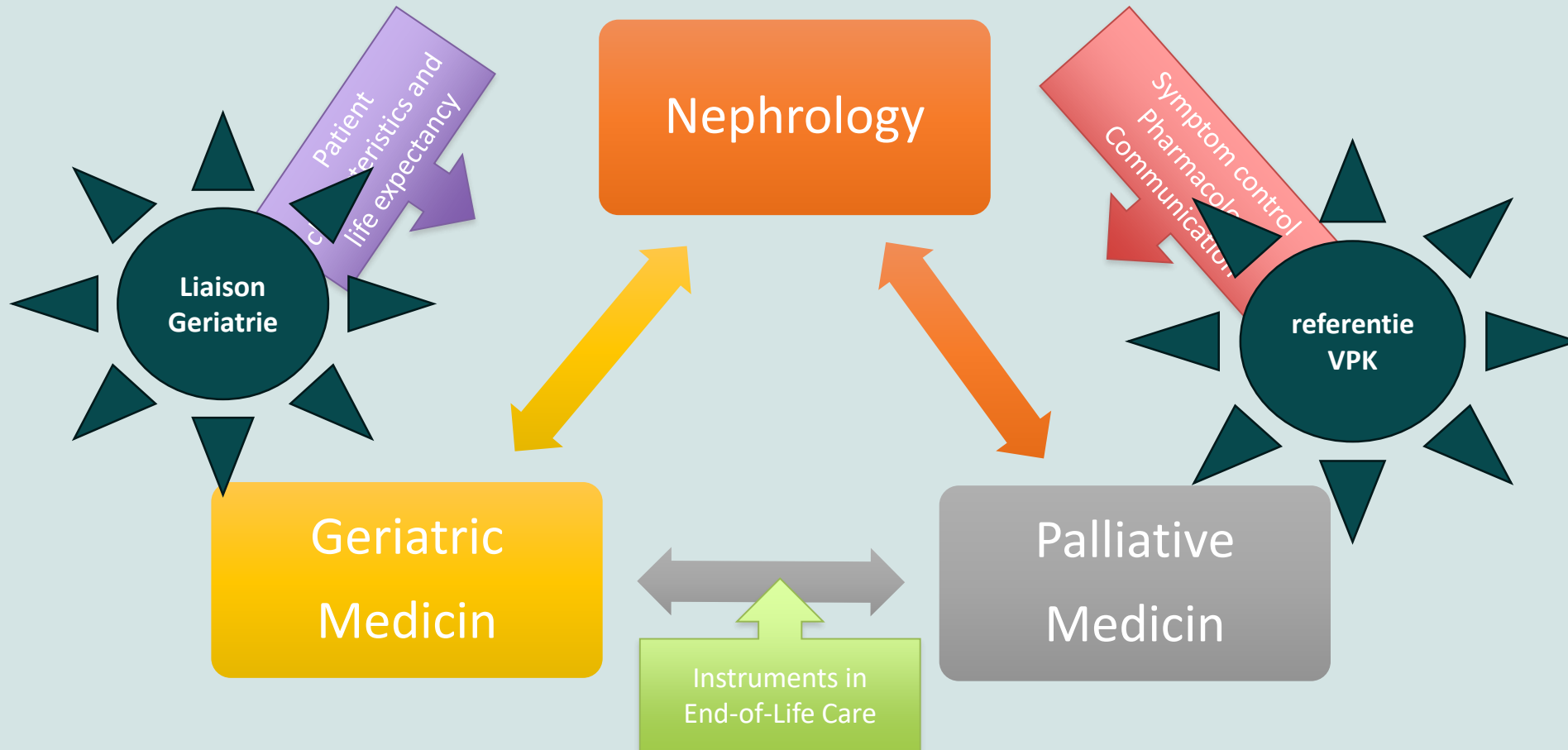
Daarnaast kijkt men naar de levensverwachting, kosten, zelfstandigheid, ziekenhuisopnames en tevredenheid van de behandelkeuze.

Patiënten krijgen jaarlijks een combinatie van vragenlijsten en tests, een zogenoemd 'nfrogeriatrisch assessment', waarbij verschillende aspecten van hun gezondheid en veroudering verder in kaart gebracht worden. Hiermee kan de zorg en behandeling van de oudere nierpatiënt verder verbeterd worden.

van Oevelen M, Abrahams AC, Bos WJW, Emmelot-Vonk MH, Mooijaart SP, van Diepen M, van Jaarsveld BC, van Eck van der Sluijs A, Voorend CGN, van Buren M; DIALOGICA study group. DIALysis or not: Outcomes in older kidney patients with Gerlatric Assessment (DIALOGICA): rationale and design. BMC Nephrol. 2021 Jan 23;22(1):39. doi: 10.1186/s12882-021-02235-y. Erratum in: BMC Nephrol. 2021 Mar 29;22(1):113. PMID: 33485298; PMCID: PMC7825220.

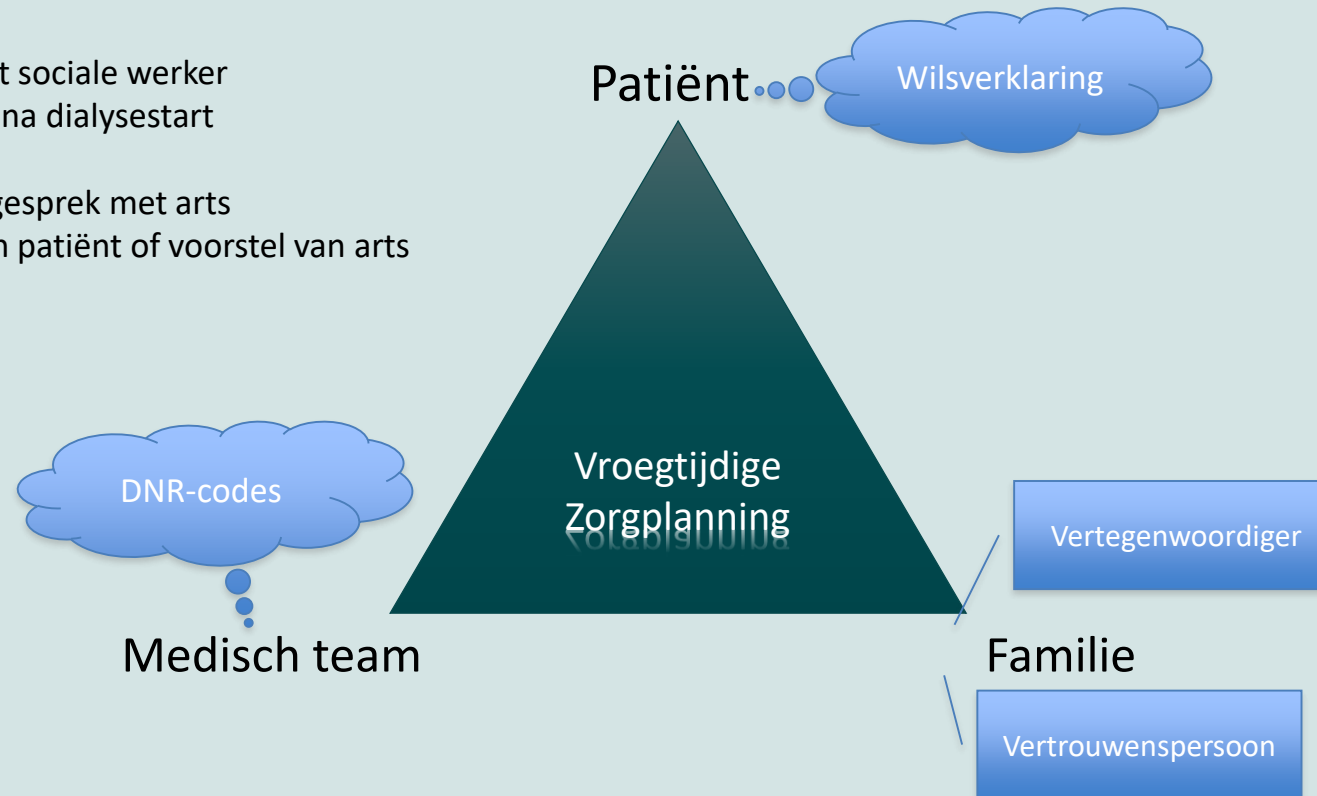
Geriatric Renal Palliative Care

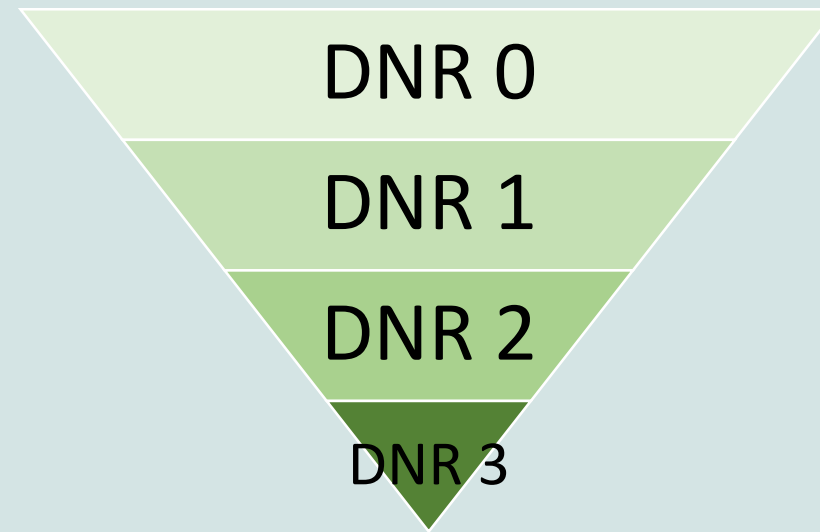
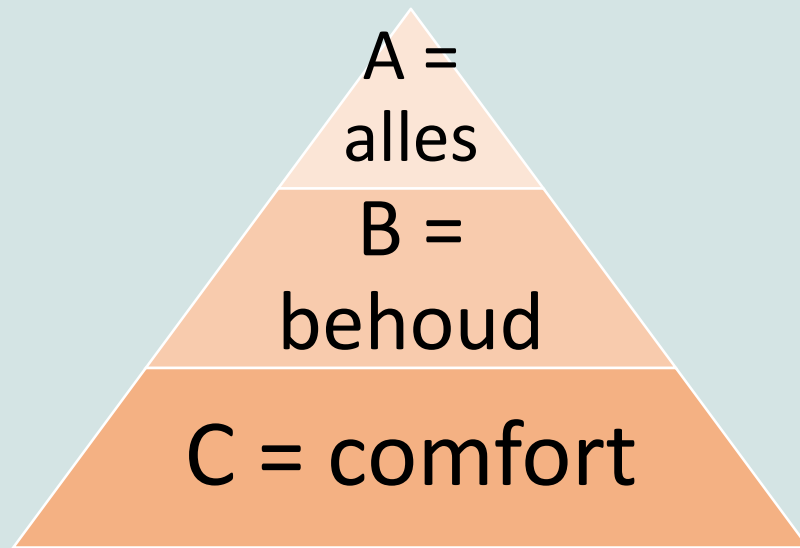
Instrumenten bij een naderend levenseinde

Gesprek met sociale werker
2 tot 3 mnd na dialysestart

Bijkomend gesprek met arts
op vraag van patiënt of voorstel van arts

Relatie tussen VZP en DNR

Uitdoof- of uitstap scenario's bij KRT*

- Comfort dialyse
 - Katheter in plaats van AV-fistel, bed ipv zetel, ...
- Decremental dialysis (afbouwen van dialyse)
 - bijvoorbeeld: van 3 naar 2 dialyses per week (mits dit mogelijk is)
- Stoppen met dialyse
 - Informatiefolder: 'ik wil stoppen'
 - Thuis (palliatieve thuiszorg) of in het ziekenhuis (palliatief support team)
- 'Uitstellen' van dialyse
 - Thuis: contact met familie/huisarts/rusthuispersoneel
 - Ziekenhuis

Conclusies

1. Nierziekte: te kort aan nefronen
2. Nierzorg: multimodale aandacht voor patiënt en nefronen
 1. Curatief
 2. Preservatief
 3. Transplantatie, dialyse of conservatief
3. Groeiende geriatrische en palliatieve invalshoek

Bedankt voor uw
aandacht

